

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 2 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.

Bánffy rendszere él Nyitramegyében.

Széll Kálmán kormányra lépése óta már 10 hét mult el. Széll Kálmán, a ki talán valamivel fontosabb pozíciót foglal el, s a kinek vállaira több gond is nehezedik, mintsem Thuróczy Vilmos főispánra — már több esetben, szóval és tettel adta bizonyosságát annak, hogy programját valóban teljesíteni akarja. Széll Kálmán nyilatkozatai és tettei eddig legalább nem engednek kétséget arra nézve, hogy kijelölt utjain nyílt sisakkal akar küzdeni, haladni.

Thuróczy Vilmos, Nyitramegye főispánja, s vele az egész megyei szabadelvű párt, még rá nem értek nyíltan és férfiasan nyilatkozni Széll Kálmán politikája mellett.

Sok mindenféle jelenség mutatni látszott, hogy azok a politikusok, a kik meghurcolták Nyitramegyének politikai hírét az egész ország előtt, nem bírnak megbátkozni Széll Kálmán politikai irányzatával. Széll Kálmán kineveztetése után nem egy nyitramegyei matador Tiszákba helyezte minden bizalmát. Tiszák befolyása az udvarnál, — Tiszák családi összeköttetései, — Tiszák nagy vagyona és nagy bankoknál elfoglalt állásai, — Tisza Kálmánnak nagy kálvinista érdemei, — Tiszák furfangos nagy esze, — stb. mindezek azon reményt keltették, hogy Széll Kálmán igen rövid ideig lesz miniszterelnök, s utána ismét Bánffy vagy Tisza Pista lesz majd a tettekkel tényező.

De nyíltan állást foglalni nem mertek, mert hát suba alatt s a kenyér mellett könnyebb a titkos frondorkodás, mintsem merész föllépéssel veszélyeztetni a meglevő s jól eső kis hatalmat.

Mindazok előtt, a kik ismerik a megyei ügymenetet Nyitramegyében, föltűnő volt, hogy épen Nyitramegyében nem lett 1899. tavaszán rendkívüli közgyűlés tartva, melyben már március hó végén vagy április hó elején lehetett volna Széll Kálmán új politikai irányzatát üdvözölni. Más megyék siettek a kedvező politikai fordulat fölött örömlüknek kifejezést adni, — Nyitramegye nem.

Mikor azt látjuk, hogy a májusi rendes közgyűlés 153 című tárgysorozatában legalább is 200 ügy várt közgyűlési el-

intezésre, akkor nem nehéz bizonyítani, hogy ezen tárgyaknak legalább is felerészét már ezelőtt 1—2 hónappal előbb rendkívüli közgyűlésen is el lehetett volna intézni. Ekképen a rendkívüli közgyűlésre elég ok volt.

Csak hogy a mi máskor alkalmas volt, és már gyakran meg is történt, az most alkalmatlan volt azért, mert nyilatkozni kellett volna Széll mellett, ezt pedig a nyitramegyei szabadelvű párt lehetőleg kerülni akarja.

Ezért maradt el a tavaszi rendkívüli közgyűlés.

De a májusi rendes közgyűlés ideje mégis csak elérkezett, és így Széll Kálmán leirata tovább már nem volt agyonhallgatható.

És Thuróczy Vilmos főispán, s vele az egész megyei szabadelvű párt, kimutatták, hogy nekik Széll Kálmán nem kell, ők Bánffynak hívei voltak és maradnak.

Thuróczy Vilmos főispán elnöki megnyitó beszéde olyan volt, mely nem enged most már kétséget arra nézve, hogy Markhot alispán igazat mondott, midőn azt beszélte, hogy a nyitramegyei szabadelvű körben két áramlat van, az egyik — a sokkal kisebb — Széll Kálmánnal rokonszenvez (sic!), a másik azonban ma is a régi, s ezek között a legnagyobb Tiszaista a főispán.

Thuróczy Vilmos megnyitó beszédének elején nagyon simpaticusan nyilatkozott Bánffy kormánya felől, a beszéd végén pedig nagyon hidegen emlegette Széll Kálmánt, legnagyobb érdemként azt róva föl, hogy ő is a régi szabadelvű párt nyomdokain fog haladni.

És a közgyűlésen jelenlevő régi szabadelvűek Széll Kálmán nevét oly közönyösen fogadták, hogy a teremben éljen sem hangzott volna el, ha a volt Apponyisták s néhány függetlenségi nem éljenzett volna.

Következett azután maga az üdvözlő felirat tárgyalása.

Széll Kálmánra nézve sértés és kicsinylés számba vehető már maga azon tény, hogy nemcsak Hegedűs Sándornak üdvözlése lett egybekapcsolva, hanem még a Perczel Dezsőhöz intézendő bucsulevél is.

Ugy hiszszük, Magyarországon min-

denki tudja, hogy Bánffynak leggonoszabb munkatársa épen Perczel Dezső volt, a ki minden politikai visszaélést és rendőri brutalitást oly vakmerő maliciával védelmezett, hogy az egész ellenzéken gyűlöltté tette magát, mely gyűlölet még most is nem egyszer ellene kitör.

Tudja mindenki azt is, hogy Perczel Dezső nem azért lett a képviselőház elnöke, mert erre a ház bizalma és tisztelete képesnek találta, hanem mert hamarjában nem tudtak neki kenyeret adni.

Ha tehát Nyitramegye Széll Kálmánt és Perczel Dezsőt egy feliratban, egy lélekzettel üdvözli, ez Széll Kálmánnak politikai megbántása, és kihívó tapintatlanság!

Máskor is javasolt már az állandó választmány üdvözlő feliratokat, s olyankor az előadó főjegyző a javaslat után azonnal fölolvasta a felirat szövegét is. Így tették ezt például a mult télen is, az obstrukció elleni haragos kirohanáskor.

Most a feliratot nem olvasta föl, sőt a mint a főispán kijelentette, el sem készítette dr. Kostyál Miklós főjegyző.

Ugyan miért? Semmi más okból, mint hogy ezzel is a közgyűlés előtt tüntetni akarnak Széll ellen, a kinek kormánya nem érdemli meg, hogy a vármegye főjegyzője vele egy felirat munkájával foglalkozzék.

Mindezek eléggé bizonyítják, hogy sem Thuróczy főispán, sem az ő pártja, nem őszinte híve Széll Kálmánnak, hanem ők még mindig Bánffy rendszerét tartják fenn, s ezt akarják életerősen ápolni Nyitramegyében.

De ha ezek az urak azt hiszik, hogy az ő klikk-hatalmuk tovább terjed s tovább is tart, akkor nagyban csalódnak, mert valamint a Mindenható Ur Isten nem engedi, hogy a fák az egekig nőjjenek, úgy Széll Kálmán sem fogja engedni, hogy Nyitramegyének békéjét Bánffynak és Tiszának gyászmagyarjai tovább is feldulják.

B.

A képviselő-választók összeírása.

Tudomásunk van arról, hogy a Bánffy-korszak alatt a községekben az $\frac{1}{4}$ urbéri telek állományát 8—10—12 katasztrális holdra emelték, sőt többre is; holott Nyitra és Trencsénmegyékben a lapunkban már közölt adatok szerint az egész urbéri telek állománya sehol sem haladja meg a 30 magyar holdat, az $\frac{1}{4}$ telek megállapítása tehát legtöbbször helytelen. Figyelmeztetjük tehát

elvtársainkat, hogy ennek meghatározásánál éber figyelemmel kísérjek a működő bizottságokat. A census kiszámítására felhozzuk a következő példát. Valamely községben az egész urbéri telek 24 magyar hold, $\frac{1}{4}$ tehát 6 magyar hold, vagyis rendszerint 1200 \square öllel számítva 7200 \square ölnyi földterület. Az adófökönyvben kikeresendő tehát, hogy mennyi adót fizet az ilyen nagyságu telek tulajdonosa, s ha $\frac{1}{4}$ telkes gazda nem volna, alapul fél vagy egy egész telket veszünk megfelelő arányban. Ha ez pl. 4 frt 80 krt fizet tisztán földadó fejében, meg van a kulcs, s mindenki, a ki 4 frt 80 kr földadót fizet, legyen földje akár urbéri, akár irtvány vagy más birtok, szavazattal bír. A kataszteri és a magyar hold közti különbségre különösen azért hívjuk fel a közfigyelmet, mert pl. hat magyar hold 7200 \square öl, hat kat. hold pedig 9600 \square öl, vagyis 2400 öllel több, a mi az adó s ilyképen a census nagyságának meghatározásánál igen lényeges különbség. A telekállomány nagysága minden községre külön állapítandó meg, s teendő közhírre. Erre vigyázzanak az ellenzéki férfiak, s okvetlenül felebezzenek meg mindent, a hol hibát vagy visszaélést tapasztalnak. Hadd lássa Széll miniszterelnök a felebbezések özoneiből, hogy Nyitra és Trencsén-megyékben erős kézre s nagy jóakaratra van szükség, hogy a törvény, jog és igazság itt is diadalra jusson.

A vármegye tavaszi közgyűlése.

Nyitrávármegye törvényhatósági bizottsága május hó 17-én tartotta Thuróczy Vilmos főispán elnöklete alatt rendes tavaszi közgyűlést. A főispán megnyitó beszédének kezdetén megemlékezett azon adózó harckokról, melyek a parlamentben a mult télen lefolytak, és a melyek a magyar alkotmányt gyökereiben felforgatták volna. Kiemelt aztán báró Bánffy Dezső „hősies viseletét és lemondását”, Széll Kálmának miniszterelnökké történt kinevezését, (5—6 éljen), kinek jelszava a jog, törvény és igazság. Örömet fejezi ki Nyitramegye közönségének józan gondolkodása fölött, mely a parlamenti gyűlölködést a társadalomba át nem viszi.

Az alispánnak időszaki jelentése, mely nyomtatásban ideje korán a bizottsági tagok közt osztott zét, felvolátoznak tekintetik és a delutáni napirendre tüzetik.

A kijelölő választmány következőkép alakult meg: a törvényhatósági bizottság részéről, a főispán ajánlata folytán megválasztottak Lévy Antal, Emödy József és dr. Janics Imre. A főispán maga részéről kinevezte: Baeskády Károlyt, br. Steiger Albertet és Szirányi Györgyöt. Az igazoló-választmányba beválasztottak ugyancsak a főispán előterjesztésére Sporzon Ernő mint elnök,

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A boszu.

Irtá: Mittuch József.

Forrni, zsongni kezd az új élet úgy fönt a magas ormokon, mint lent a völgyekben. Az első tavaszi napsugár tüzetől olvadni kezd a szakadékok összetorlaszolt hava s barkát kezd eresztetni az ebredező rekettye. A fekete rigó csalitól-csalitra szállva hallatja első füttyét, s a visszatért pacirta is magasan lebegve elcsattogja első tavaszi dalát.

Ilyenkor fölkerelkedik a szegény tót talpas, hogy a Vág zugó hullámain keresse meg betevő falatját. Megrakja tutaját, térdre hull, kereszket vet magára s nekimegy a hőmpölygő vizeknek, hogy csak 2—3 hét múlva visszakerüljön szurtos lakába. Kerüli a siót, a rejtett zátonyokat, kemény izma dagad a terhes munkától — de annál jobban esik neki az éjjeli nyugalom. Ha lebukott már a nap a kékpáras ormok mögé, s leszáll az alkony a regényes tájra, oda köti guzsalyra a földbe vert colóphöz, megrakott tutaját, tüzet csíhol a rajta összehevenyészett deszkakarám alatt,

Hyross József és Holényi Ferenc. Az egyenes adófelszámítási bizottságba beválasztottak Kochanovszky László és Ronchetti József.

Az állandó választmány javaslata szerint Széll Kálmán miniszterelnök és Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterhez üdvözlő felirat és Perczel Dezső volt belügyminiszterhez bucsu-felirat menesztették. Mérey Lajos hallani kívánja a feliratok szövegét, mire a főispán kijelenti, hogy még el nem készültek. (Pedig lett volna elég idő. Szerk.)

Emödy József üdvözi Széll Kálmán és Hegedüs minisztereket, az állandó választmány javaslatának ezen részét elfogadja, de az utolsó részét nem. Beszéde egész terjedelmében itt következik:

Méltóságos főispán ur!

Tisztelt törvényhatósági bizottság!

Méltóztassanak kérem megengedni, hogy az állandó választmány ezen előterjesztéséhez, melyet a vármegye főjegyzője oly ékes nyelvezettel adott elő, oly meggyőző érvekkel támogatott, elsőnek csekély személyem szövegezzem föl. Némi jogcímet nyújt nekem erre azon körülmény, hogy a legutolsó ilyféle kormányelnöki bizalom nyilvánítás alkalmával nem voltam jelen s így némi hátrányban vagyok magával a főjegyző urral szemben is, kinek — mint hallom — akkor is kiváló alkalm volt, hogy meggyőző érveit, fényes judiciumát ragyogtassa.

Az én szavaim, minden valószínűség szerint sokkal egyszerűbbek, sokkal keresetlenebbek lesznek, mert hiszen a szónoklás nem kenyerem, s a gyakorlat hiányához hozzájárul még azon elfogultság is, melyet az ember lelkében hosszú ideig visszafojtott érzelmeik keltenek.

Vajjon ki nem tapasztalta már az életben, hogy midőn két egymással rokonszenvező emberi lény hosszú elválás és várakozás után végre összerakul: midőn lelkükben előre a legapróbb részletekig átgondolták és megállapították mindazt, a mit egymásnak el fognak mondani, — a találkozás pillanatában mindezekről rendszerint megfeledeznek, s vagy némául néznek egymásra, vagy közönyös kérdéseket és feleleteket intéznek egymáshoz. Pedig hát ez pszihologicze érthető és megmagyarázható. A mely rokonszenv és a hosszú várakozás által összetömörített érzelmeikre igen nehéz megfelelő igaz hű szökat és kifejezéseket találni; az ember ilyenkor önkénytelenül érzi, hogy a rendelkezésére álló szöok nem elegendők, nem fejezik ki pontosan érzelmeit, s ezen ugyanolyanul érzs teszi az embert némává és elfogulttá.

s pipaszó mellett megfözi szerény vacsoráját, a sós kolompért.

Igy is, szegényesen is boldog, megelégedett...

Jól emlékszem rá. Nemrég még ott állt a vágparti dombon az ágas-bogas szálfákból összerakott szurtos kis lak. Kormos eresze alól fátyolszerűen tudult kifelé a kékesszürke füst. Oldala, faköze mohával, sárral betapasztva, hogy keresztül ne járja a völgyet végigseprő füttyülő szél. Bent az első házban egy bóbás kemence, s tűzhelye fölött fakampón lógó foltozott üst; egy redves faasztal, törtrábu lóca és sarokba bigyesztett gyalulatlan nyoszolya az egész butor...

A földhöz ragadt szegénység vert igazán tanyát e zsuppfődeles konyhóban, s csak a másik sarokban kérdözó jámborképu borjú jelez jobb idöket, midőn kinöve kölyök-korából jó, zamatos tejfel boldogítja a házat.

Szegény András gazdának ez volt az összes ingó-bingó jószága. Ugy örökölte a becsületes néven kívül boldogult apjától. Örzi, gondolzza is, mint a szeme fényét. Gányát húzott kis telke köré, hadd legyen látszatja a talpalatnyi földnek. Kiigazgatta a megtépett zsuppot, fenyügally pemettel kisöpörte az agyagos padlót, magára vetette az ünnepi szürsubát s elment a szomszéd faluba, hogy haza hozza feleségnek a Zsófi leányt.

Ezen elfogultsággal kell küzdenem, midőn közel husz évi feszült várakozás után ezen gyűlésteremben, Magyarország miniszterelnökének s az általa hirdetett politikai rendszernek végre valahára azt mondhatom: hogy Isten hozott! Mondom ezen két szöot azon őszinteséggel, közvetlenséggel és meggyözözéssel, mely az egyszerű gazdaembert jellemezni szokta.

Üdvözölöm Széll Kálmánt Magyarország miniszterelnöki székében első sorban azért, mert helyreállította a békét az országban, megegyezésre és megállapodásra jutott Apponyival, Horánszkyval, s velük és általuk azon politikai párttal, melyhez tartozni szerecsém volt, miöta politikáról egyáltalán gondolkozni tudok. Üdvözölöm, mert a régi *dedkparti* tradíciókban nevelkedett föl s folytatni fogja azon politikát, melynek jelszava: a törvény, a jog és az igazság. Üdvözölöm, mert a multban, a boszniai okkupáció idején megmutatta, hogy lefelé és föfelé egyaránt független tud lenni, midőn a haza javáról van szó. Üdvözölöm, mert a gazdasági kérdések iránt helyes érzeke van s kormányzása alatt *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszterrel egyetértözleg máris oly gazdasági programot hirdet, mely szakít az eddigi *merkantilis álliberalizmussal*, azon kóros, túltüzött irányzattal, mely még a *borhamisítást* is a liberalizmus jelszava alatt tüzte. Üdvözölöm főképen és mindenk fölött azért, mert megígerte s eddigi ténykedései által hebizonyította, hogy *számüzni öhajlja azon politikai rendszert, mely több mint 20 év óta nehezödik ezen ország közigazgatási, kulturális és gazdasági fejlődésére.*

Méltóságos főispán ur! Tisztelt törvényhatósági bizottság! Nincs szándékomban rekrimálnálni. E részben szorosán tartom magamat a szentírás tanításához, mely szerint annak, a ki szántani akar, minden egyebet el kell felednie s csak a barázdat kell maga előtt látnia, melyet vontat, sem jobbra, sem balra, de különösen hátrafelé ne tekintsen, ha jó munkát akar végezni.

En sem akarok előhozakodni mindazon sérelmekkel és szenvedésekkel, melyeknek volt pártom évtizedeken ki volt téve, nem nézek hátrafelé, midőn magam előtt látom azon utat, melyet államfértaink legjavának bölcsessége jelölt ki a bekés haladás részére, az erős, de termékeny téli politikai hadjárat után.

Teljes bizalommal viseltem az új politikai irány iránt s azon férfiu iránt, ki ezen új irányt kijelölte s annak keresztül vitelére, fejlesztésére vállalkozott.

Az állandó választmánynak javaslatát, mely Széll és Hegedüs miniszterek üdvözlésével foglal.

Szegény volt ez is Istenadta, egy szál batyuban hozta kelengyét, összes mindenét. De hát dolgos két keze fölért két ökörrrel; majd csak megsegíti az a jó Isten, s áldást hint tövisek, könyözött utjukra...

Ha megjött a tél metsző hidegével, hópihéket szítálva a dermedöz tájra, András gazda fogta rézpitykés tarisznyáját, beledugott jó falat lánogost s nekiment a messzi erdöknek, hol nap-nap után vágta, halomra döntötte, hasogatta a százados bükköt. Kegyetlen munka volt — de pénzmagot hozott a házi konyhára...

Addig odahaza pergett a rokka, forgott az orsó, s Zsófi ürge ujjai közt csak úgy termett a sok len-kender matring.

Ha haragos, iszapossá lett a zugó Vág vize, András fogta a száritóra kitergetett merítöz hálót, karsu lélekvesztözjébe s az ár ragadta, sodorta a haldus vizekre, hol a szittyöz köztöz jó szerencsével leleselkedett az ezüstpikkelyes jó izü halakra. Aztán vásárt csapott a közeli városban, s haza hozta a pénzt Zsófi nejkem.

Fölesapott talpasnak is. Le Komáromig szálította a dupla tutaját. Vissza meg bandukolt gyalogszerrel hegymormos honába, hogy csak minél több garast hozzon a tulipános, megfakult láda rejtett fiókjába.

kozik, örömmel elfogadom, *Perzel* volt belügy-miniszterre vonatkozó javaslat fölött pedig napirendre térek.

Mérey Lajos magas szárnyalású, szépen átgondolt és gyönyörűen formulázott beszédben Emódy álláspontjára helyezkedik. Keményen osztorozza a közelmúlt 25 év alatt történt kormányzati visszaéléseket, melyekben a néppártot hazafiatlansággal, a nemzeti pártot hatalomra való vergődéssel, a függetlenségiakat pedig a forradalommal vádolják, holott mindezen pártok a hazaszeretében és a király iránti hűségben nem engedik magukat tulszárnyalni. A volt kormány az ellenzékiet nemcsak hogy hivatalban nem alkalmazta, bármi jót és üdvöset tettek volna, ki nem tüntette, hanem üldözte, sanyargatta, sőt még a kenyerüktől is sok esetben megfosztotta. A szónok beszéde végén a királyt, mint a béke apostolát éllette. — Számosan, még politikai ellenfelei is, gratuláltak Méreynek. Beszédét lapunk mellékletén hozzuk egész terjedelmében.

Szavazásra bocsátatván az állandó választmány javaslata, elfogadtatott.

A nyitrai állatorvosnak személyes pótlék címén évi 300 frtot szavaztak meg.

Parkasdon és Rudón egy, Pöstyénben pedig egy második gyógyszerháznak felállítása engedélyeztetik.

Nyitra megye monografiájából a vármegye 100 példányt rendelt meg. — A Nyitrán létesítendő megyei múzeum bizottságába az alispánon kívül báró Friesenhof Gergely, Forster Gyula, Huszár István, Jeszenszky Géza, dr. Kicska Emil, Libertiny Gusztáv, Markovics János, Metzger Ede, dr. Munels Lajos, Pongrácz Kálmán, dr. Rudnay Sándor, báró Steiger Albert, dr. Thuróczy Károly, Tombor Kornél, Zongor József és dr. Kostyál Miklós választottak be.

A Nyitricska csatorna költségeihez a vármegye 50% járul, kiköti azonban, hogy a csatorna a megyei gazdasági udvartól kezdve a vármegyei házi keleti oldalán lévő egy emeletes sarokházig beboltoztassék.

Nyitra város határozata ellen a marhavásártér kérdésében felelkezés érkezett be, mely elutasított.

Nagytopolesány község képviselő-testületének a községi vadászati jog bérbeadása tárgyában hozott határozata, valamint Vágsellye községnek vághídjára tárgyában hozott határozata megsemmisített.

Déli 12 órakor a 168 tárgyat képező tárgyszorozatot kimerítették. Hallatlan rekord a megyei

életben, maradt még delutánra az alispánnak 31 nyomtatott oldalas jelentésének részletes tárgyalása és 2 választás.

Delután 3 órakor Sporzon Ernő elnöklelt alatti az igazoló-választmányba Mercader Ede, szolgabírónak pedig Somogyi Sándor lett megválasztva. Az alispán jelentésének részletes tárgyalása 3 percig tartott. Az alispán kérte a bizottságot, hogy a törvénykezési palota építése iránt a főispán és az országgyűlési képviselők közbenjárása kéressék fel a kormánytól, mert, ugymond, nem sokára bekövetkezik az az idő, hogy a vármegyei ház, dacára a nagy kiterjedésének, saját hivatalai részére szűk leend, és kénytelen lesz bérbe venni más helyiségeket. — A főispán végül megemlékezik elődjéről, néhai Frideczky Timótról, kinek emléke jegyzőkönyvben megörökítendő. Ezzel a közgyűlés 3 1/2 órakor véget ért.

Glossák a megyei közgyűléshez.

A kandidáták választmányába beválasztották Emódy Józsefet is, annak jeléül, hogy a ki kormányparti, az bebocsátatik a fontosabb bizottságokba is. A míg ellenzék volt Emódy, addig soha sem vehették hasznát.

A gyámügyési állásra megválasztották Klobusiczky Károly ügyvédet, s nyomban megengedték neki a magán-praxist. Vannak még emberek, a kik emlékeznek, hogy Sándor Pálnak és Slachta János gyámügyésznek nem engedték meg olyan sietősen a magán-praxist. Pedig akkor nem volt Klobusiczky Géza az árvaszéki alelnök.

Hogy is fogja azt Craus Vince árvaszéki elnök ur elcsinálni, hogy Klobusiczky Géza az előadó vagy elnök, és *öcsöce* Károly adta az ügyési véleményét? Talán csak nem fogják úgy kezelni az incompatibilitást, mint Bánffy a parlamentben?

Az egyenesadó felszólamlási bizottság rendszer tagjai lettek Kochanovszky László és Ronchetti József, póttagjai: Árpási Imre és Kovács József.

Minek bolygatják azt a csöndes penziós Kochanovszkyt a faluról, mikor az már semmivel se törődik, közügyekkel nem gondol, s az adózók viszonyait nem ismeri?

Talán csak azért, mert Craus Vincének az apósa? No akkor már bizony jobb lett volna Craus Istvánnak az apósa, Kovács József.

A borellenőrző bizottságba bepótolták Finka Gyulát, Karsay Lajost és Zeller Elemért. Minek? Adott-e magáról eddig Nyitra megyében valami életjelt a borellenőrzés?

Ha a nyitrai rendőrségnek föl nem tűnik, hogy egy nyitrai borkereskedő cég mindig éjjel vagy későn este, sötétben végzi a fuvarozást Zorbor és Párutca között, csak nem követelik, hogy valamely vidéki főbíró tültegyen a nyitrai rendőrségen!

Esküdtzéki bizalmi férfiak a következők lettek: Adamis Pál ügyvéd, Aitner Ferenc bírtokos, Dr. Angyal Lajos ügyvéd, Bartakovics Árpád bírtokos, Blaskovich Gyula takarékpénztári igazgató, Conlegner Károly, Csemez Sándor ügyvéd, Dombay Hugó ügyvéd, Dr. Janics Imre ügyvéd, Lőrinczy Gyula ügyvéd, Koronthály Lőrinc ügyvéd, Nécsey András kanonok.

Hát mi kérem tiszteljék és szeretjék az ügyvéd urakat, hanem hogy miért kellett az egész megyéből 7 ügyvédet beválasztani, azt nem értjük.

A 12 bizalmi férfi közül 6 nyitrai járási, 2 vágújhegyi, s 1-1 ujjvári, szenici, miavai és zsámbokréthi. Miért kellett a többi 6 járást a galgócit, sellyeit, szakolcát, verbóit, pöstyénit és privigyéit egészen fumigálni? Miért kellett Vágújhegyről két ügyvédet választani?

És hogy micsoda okokból lett Bartakovics Árpád ur is bizalmi férfi, ezt talán maga a proponáló főispán sem tudná megmondani.

Szell Kálmán üdvözlésére nem küldöttek ki bizottságot, e helyett a szabadelvű kör — Lévy Antal indítványára — bizottságot küld ki Szell Kálmánhoz, Thuróczy főispánjának üdvözlése végett.

Az országgyűlési képviselők Szell Kálmán üdvözlése végett nem jöttek el a közgyűlésre Nyitrára, hanem a főispán miatt elmennek köszörögni Szell Kálmánhoz Budapestre.

Csak úgy ne járjanak, mint a trencséniek. Ezek is kartellbe léptek Szalavszky mellett, és kijelentették Szellnek, hogy ők más főispánt nem akarnak. A válasz rövid és velős volt: Ti akartátok Szalavszkyt, de ő el lesz csapva. Szalavszky is akar benneteket, ergo ti is el lesztek csapva!

A közgyűléshez a főispáni ebéd is tartozik. Valami 17-en vettek részt, új vendég csak Emódy volt. Hogy hányan voltak hivatalosak, nem tudjuk, a papságból többen, de csak kettő jelent

Hát még a kosárfonás, a zsindegyfaragás! Ugy hullott a forgás, szíjács baltája, kése nyomán az erdők mélyén, akárcsak hat kar faragott volna. Már a csillagok ezre is ott csillogott a magas égbolton. A lágytollu bagoly is hallatni kezdte tompa huhogását — de azért András gazda csak ott faragott a sziporkázó, magasra csapó tűz mellett. Öreg éjjel megheveredett a gyantaillatos puha szíjács közé, hogy hajnalhasadtakor újra kezdje a munkát.

Egyszerre csak rombolni kezdték András vágpartit kunyhóját, halomra döntötték a szuette, korhadttücsökklakot, s rövidre rá a falu legszebb háza emelkedett a régi, dűledezett helyén. Ott sürgött-forgott a gazda önelégülten, léccel bekerítette egész háza táját, földeket vásárolt az örököltek mellé, s a falu népe szájatva bámulta András fölcseperedését. A sivitó kis poronty, a kis Kata leány is láthatólag jól érezte magát az új lakásban. Haj! de szegyet ütött ez a szomszéd fejébe.

Ó ki eddig első gazdája, bírāja volt a falunak, kénytelen nézni, hogy terjeszkedik, hogy gazdagszik a koldus, földhözragadt András.

A hányszor csak látta az új, zsindegyes lakot, mindannyiszor fölforrt a vér minden erejében: az a kert, azok a földek, azok a most föl-

hajtott marhak falunak, világnak hirdetik nyíltan, hogy András tulszárnyalta a parasztnábobot, a rátartós Jánost, a falu vén biráját. Magába fojtja ugyan a mérget, de mihaszna? csak annál nagyobb erővel akar kitörni ziháló lelkéből, bozontos szemöldöke alól villámokat szór szomszédja felé, s észrevétlenül kicsuszik a szó rángatózó ajkáról: bitang! nem jó szerivel jutottál hozzá, ugy loptad a pénzt valahol idegen tájon...! Keze ökolbe szorul, s szívében csirázni kezd a sötét boszu.

Gyakrabban, szokás szerint betéved a koresma tájára s a pezsgő, idegrontó pálinkás flaskónál gondolata elkalandozik a léckerítéses telek felé, mely megrontja, pozdorjává zuzza az ő dicsőségét.

Tenyerébe hajtja deresedő fejét, s hallgatva hallgatja a parasztnak szavát. Miről is szóljanak, ha Andrásról nem? Bíró uram fogja a flaskót, s oda heveredik a többiek közé. „Akármit is szóljon az a szemfényvesztő — mégis csak én vagyok a falu feje, az első személy!”

— Pedig bíró uram András is mondta, hogy hisz ő is lehet. Van háza, telke, lova, marhája, no meg az írás és olvasás mesterségét is érti.

— Mondd neki koldus öregapja érti! És külföldben pénz is kell hozzá!

— Az ám pénz! hisz dicsekedett András, ha

henceg bíró uram, ezüst pénzzel rakatja ki utját a templomig s aztán szeme közé vágja magának, no ha van szusszod tedd meg te is...! János halvány lett e bosszantó szóra. Hát pénze is van? mindene van? Nagyon hörpintett a szűk-torkú üvegből és sötét gondolatok kergetőztek izzó agyában. „No ilyet nem pipált még a világ, hogy az a nyomorult, földönfutó versenyre hívjon föl engem... a gazdag nábobbíró! Összemerzsolom, tönkresilánytom mindenedet te gaz! Tudd meg vasmarka van a János gazdának!” És tombolt, háborgott keblében a sötét bosszu, mint a csapkodó, zúgó Vág vize köves medrében, ugy hóolvadás táján.

Az idő haladt s a kis sivitó Katicából szemrevaló leány lett. Nem is csoda, hogy a szomszéd bíróék nyalka Miskája olykor-olykor lopva kacsintgatott feléje s leste az alkalmat, hogy színről-színre találkozzék vele.

Tudja Isten! de valami kimondhatatlan erő, ugy csábította, huzta a szomszédék léckerítése felé. Itatás idején hallotta a lány csengő dalát s minden hangja ugy belemarkolt nyugtalan szívébe, hogy nem törődve az öreg haragjával, ott temert a Katica előtt.

(Vége köv.)

meg, dr. Bobok József kanonok és Horvát Sándor gimn. igazgató. Kettő mindenesetre több, mint Horvát egymagában. Pf.

Felsőbb leányiskolánk.

A „Budapesti Közlöny“ hétfői száma hozta a hivatalos értesítést, hogy Wlassics vallás- és közoktatási miniszter a nyitrai róm. kath. felsőbb leányiskolának a nyilvánossági jogot véglegesen megadta. Tette pedig ezt, miután három évi próba után hivatalos közegének, a miniszteri biztosnak felterjesztései alapján arról győződött meg, hogy a nyitrai felsőbb leányiskola teljesen az állami felsőbb leányiskoláknak megfelelően van berendezve és a kívánt kellékeknek megfelel.

Ezzel az intézkedéssel arra az intézetre, melyet annyi lelkesedés és áldozatkészség, annyi ingyen munka hozott létre, feltette a koronát, hogy a leányképzés ügyét a mai fokozódott társadalmi igényeknek megfelelően szolgálja, szolgálja itt a felvidéken, egy messze területre kiterjedőleg, miután Pozsony, Besztercebánya és Budapest között a nyitrai felsőbb leányiskola az egyedüli, mely a nőképzés ügyét ezen legújabb fokon szolgálja.

Hogy ennek az intézetnek a hivatása, akár nemzeti, akár vallás-erkölcsi szempontból tekintjük, igen fontos és messzekiható, azt tagadni nem lehet. A női nemből fejleszteni, öntudatosá tenni a nemzeti szellemet; a helyes nevelés által a mai élet küzdelmeinek kiállítására kész jellemeket képezni és miután a két nem mai aránya s más körülmények folytán nem minden nőnek juthat a családi kör, a nőket a nekik megfelelő kenyérkereseti pályákra is előkészíteni, egyaránt állami és egyházi érdek. Mert hiába okoskodunk és hivatkozunk a régiekre, a régiek felfogására a nőről: az új időknek új követelményeik vannak, melyek előtt behűnyt szemmel elhaladni, a régi előítélethez továbbra is ragaszkodni nem okos dolog többé, sőt teljesen ellenkezik a társadalom jól felfogott érdekeivel.

Hogy a nyitrai felsőbb leányiskola ezen nemes celt helyesen szolgálja, mutatja a hivatalos véglegesítés, mely neki a nyilvánossági jogot mindenkorra megadta s ezzel neki hazai iskoláink között jogos helyet biztosított. De különben ismeri a saját tapasztalataiból az érdeklődő közönség is, akár évszázó vizsgálataiból, akár ünnepségei alapján, melyekkel már annyi tetszést aratott. Igazgatója Zongor József, a ki a nyitrai gimnáziumban annyi éven át a magyar irodalomnak hírneves tanára volt; a felsőbb leányiskolával kapcsolatos internatusnak vezetője Borbély Sarolta testvér-főnöknő, a kinek előkelő műveltsége ismeretes a nyitraiak előtt. Az intézet tanári kara államilag vizsgált, okleveles erőkből áll.

Most hogy a nagy és nemes munkára, mely ezt az intézetet létesítette, föltételt a korona; most midőn mi néhányan, akik kezdeményezése óta csekély közreműködésünkkel folyton mellette voltunk, végre befejezettnek látjuk törekvéseink célját; látjuk fenállani és lelkes munkában fáradozni az intézetet: halát adunk az Istennek, hogy törekvéseinket sikerre vezette. Legyen áldva az ő szent neve! Szolgáljon a szép intézet magyar hazánk és egyházunk javára, hogy lelkes magyar hölgyek nevelkedjenek benne, a kik a szintelenné vált társadalmunkat ismét magyarrá teszik itt mi közöttünk és a kiknek erkölcsi jelleme legyen forrása hanyatlott társadalmunk regenerálásának. Dudák János dr.

Érsekujvári levél.

Érsekujvár, 1899. május 18.

Tavasz elején városunk vezető emberei körében mozgalom indult meg, s „Szépítő egyesület“ neve alatt megalakult egy társaság, mely már meg is kezdte működését. Minden utcában 2—3

sorban fasort létesített, csatornájavitást vitt keresztül, veszélyes utcaárcokat befödett stb.

Május 14-én nyílt meg az általa rendezett és létesített sétatér, a vásártér belterületén. Kezdetnek elég csinos, van néhány helyeske újvári világitásu esteken felhasználható bizalmas tété-áté helyzetek előidézésére.

Zenéről és más szorakozásról nem az egyet, hanem a véletlen gondoskodott — a sétatér közlemben tanyát ütött, bizonytalan időre, egy originális amerikai körhinta-tulajdonos, céllövészet, panorámás, erőmérő, mely a konyha és istálló ezredek számos tagját vonza maga köré és többé kevésbé elődegenitővé teszi a sétatér.

Megindult már a szokásos vasúti korzó is — este 1/4—1/8-ig 7 vonat utasait bámulja az újvári közönség, elárasztva a vasúti perront — hallgatva potyára a cigányzenét és lökdösi és akadályozza az utasokat bekebelező szándékuk keresztülvitelében.

A múlt napokban egy kárpitós Bécsből Pestre jövet, a kupében elaludt és akkor ébredt fel, midőn a vonat az újvári pályaudvart elhagyta, meggondolatlanul kiugrott a kocsiból, de ezer szerencséje volt, csekély zuzodást szenvedett és saját lábán ment jelentkezni a forgalmi főnökhöz és onnan haza, honnan azonnal a Nyitrafolyó magas állását nézte meg és üdvözölte azokat, akik az előző nap szerencsésen megmenekültek a berki hidkatasztrófától; ugyanis a berki híd oly ügyesen volt megszerkesztve, hogy a növekvő víz este 7 óra tájban derekban kettétörtte és jóval messzebb vitte a helyéről a híd részeket. A híd mögött a berekben valami 14 család időzött, kik kénytelenek voltak Naszvadnak jönni és 1/2 órai gyalogolás helyett 4 óra hosszat sétálni, míg haza értek.

A gymnasiumi iskolai év is befejezéséhez közeledik, a VIII. osztály az osztályvizsgán már tul esett, jövő héten lesz az írásbeli érettségi és csak június utólján a szóbeli.

A vizsgálatokhoz sok idővel rendelkeznek — tanulni valójuk úgy látszik nem volt — hogy legyen gondoskodtak róla. Rendeztek egy kis hangversenyt, nem állott sok számból csak 9 számból, nem kellett gyakorolniok csak két hétig. Színarabot is adtak elő 5, növendék szerepelt. Az újváriak megütözköztek ezen és megjegyzéseket tettek.

Az ilyen érettségi előkészületnek nagyon komoly vége lett, egy VIII. o. t. beleszeretett egy polgári iskolát látogató hölgybe és mivel ez mások udvarlását is fogadta, 17 levél megírása után vasárnap délután szíven lőtte magát. Kedden temették — pap és egyházi nélkül — a gymnasisták, a cigányzenekar és a rendes temetési közönség kíséretében.

Re bene gesta a gymnasiumi direktor levén nepomuki János, névnapot ült, egy napi szabadságot adott a nebulóknak, kik voltak oly figyelmesek, — miután megtudták mije hiányzik a komplett lakásberendezéshez — meglepték egy szép ebédlő órával.

Az associatio idearium alapján a direktorról eszembe jut az az ominózus takarékpénztári kérdés, a hol többek között megesezt azaz igazán furcsa dolog, hogy Félix ur nem kapta meg a felmentvényt a régi manipulációért, de az újert igen. Ez az igazi vemhes és nem vemhes állapot.

X.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Gr. Batthyány Vilmos dr., nyitrai püspöki szertartó néhány heti kúrára Wörshofenbe utazott. — Gr. Eszterházy János, nyitraujvári földbirtokost a főrendiház jegyzőjévé választotta. — Dr. Ákos Izsó, novák járványorvos állásáról lemondott. — Dr. Láng Ferenc, városunk fia, kir. járásbíró Trsztenán, pozsonyi tvszéki bírónak nevezetett ki.

Esküvő. Zerdahelyi Béla, nyug. szolgabíró s nyitra-zerdahelyi földbirtokos f. hó 18-án oltárhoz vezette Ivánka Leonát, Ivánka Zsigmond és b. e. neje Rudnay Etelek leányát. Az esküvő Felső-Szemeréden tartatott meg.

Halálozás. Scherk szül. Simonyi Jusztina urnó, Scherk Kálmán, a nyitrai keresk. és hitelintézet pénztárosának neje, pénteken este meghalt.

Szentségimádás van ma a vári székes-egyházban, s az ünnepélyes isteni tiszteletet a püspök úr ő méltósága végzi.

Gazdák és szövetségi tagok társaságának. A kik a Károlyi Sándor gróf valóságos belső titkos tanácsos, Zselénszky Róbert gróf, továbbá a kíséretükben ide érkező gazdavezérek s az egész felvidékről ez alkalommal itt megjelenő vendégek tiszteletére a f. május hó 30-án déli 1 1/2 órakor rendezendő banketten résztvenni akarnak, jelentkezzenek f. hó 27-ig a Nyitrai Gazdasági Egyesület titkárnál. Jelentkezni lehet a Huszár István ur könyvkereskedésében is. Egy teríték ára fekete kávéval és kenyérral együtt 1 frt 50 kr.

Villamos vasut Nyitrán. Gedliczka Antal bpesti lakosnak és Pongrácz Kálmán nyitrai közjegyzőnek a Nyitra város területén a m. kir. államvasutak Nyitra állomásától kiindulól, a Fő-uton, Erzsébet-uton, Tóth Vilmos-utcán, Városház- és Kossuth-téren Telegdi- és Hid-utcaikon át a zabor-hegyi szőlőkig vezetendő villamos városi vasutvonatra az előmunkálati engedélyt, a kereskedelmi miniszter, egy évre megadta.

Házkutatás a Nyitrai Szemle szerkesztőjében. Lapunk egyik februáriusi számában „Monstre tolvajbánda Farkasdon“ cím alatt egy szenzációs cikk jelent meg, melyben el volt mondva, hogy a farkasdiak 4000 ludat loptak el, 60 pár csizmát, 300 asztrakhán sapkát, 60 szőnyeget stb. Ezek után a cikk írója kifogásolja, hogy milyen lehet ott a népnevelés, pedig csak nemrégiben is a népnevelőt arany érdemkereszttel tüntették ki. Ezen következtetés miatt Deák István ref. főtanító Farkasdon sajtópert emelt a „Nyitrai Szemle“ ellen. — Először csak a beküldő nevéért kérte egy nyitrai ügyvéd által. — Mikor ezt megtagadtuk, egy idegen főhadnagy jelent meg a szerkesztőségben és az követelte a közlemény szerzőjének nevért. Ennek is megtagadtuk. — Ekkor Deák István, mert ő vette magára a célzást, sajtópert indított lapunk ellen a pozsonyi sajtóügyszégen előtt. — A pozsonyi főügyész vizsgálatot indított lapunk felelős szerkesztője ellen és május 13-án másfélórás kihallgatásnak vetette alá lapunk felelős szerkesztőjét Török Vince, nyitrai vizsgálóbíró. Miután mi a szerzőt megnevezni nem vagyunk kötelesek, Mérey Lajos ügyvéd és volt országgyűlési képviselő tanácsára itt is megtagadtuk a szerző megnevezését, mindaddig, míg a vádléval benyújtva nincsen. — A pozsonyi sajtó-ügyszégen házkutatást rendelt el a felelős szerkesztő lakásán, s ma, szombaton délután, május 20-án megjelent Török Vince vizsgálóbíró, Varsányi jegyző meg egy szolgáló kíséretében a szerkesztő lakásán, s felolvastva a sajtóügyszégen meghagyását, kutatni kezdtek először a szerkesztő emeleti lakásán. Előkerültek a törvény szigorú embereinek kezébe két évtized óta őrzött iratok, a legújabb időkig. Megvizsgálták Steiner és Sujánszky püspökök leveleit, Zichy Nándor gr. hosszú korrespondenciáját, A. Grofnó kek monogrammos levelesomagját, mikor nevelőnek hívták meg a szerkesztőt; kifizetett számlák, sőt még a felsőbb leányiskola kisasszonykainak büntetésből feladott francia ige-ragozási füzetek sem kerültek el a bíró figyelmét. Régi családi periratok, iskolai klasszifikációk, soha meg nem jelenendő kéziratok, tárcák, mind mind megfordultak a bíróság kezén. Hiába mondtuk, hogy a kézirat nincs nálunk, mi azt még május 12-én, mikor az idézést vettük, lapunk jogi tanácsosának Mérey Lajos úrnak adtuk át, ki lapunk védelmére szíves volt vállalkozni. — Lapunk szerkesztője aztán kihajtatott Köröskénybe, Méreyhez, ki kijelentette, hogy a kézirat nála van, de ő azt ki nem adja, mert a törvény nem kényszeríti arra. A vizsgáló bíró erre tovább folytatta a kutatást, természetesen eredménytelenül. Mi e sorokat az egyik asztalnál írjuk, másik asztalnál meg a törvény szigorú emberei régi poros akták közt lapozgatnak. — Mennyit kell sokszor elviselni egy szerkesztőségnek, ha embereket — magán boszunak kiszolgáltatni nem akar. Azt meg kell adni, hogy Török vizsgáló bíró ur nagy következetességgel végzi feladatát. Délután 2 órától fél hatig, mikor e sorokat írjuk, még mindig tart

a házkutatás. (A lap zártakor a nyomdába jött a vizsgálóbíró s nézi az 1899-ki kéziratokat. Társzerk.)

Térzene. A nyitrai zenekedvelők egylete pünkösöd másodnapján déli 11 $\frac{1}{2}$ órától, 12 $\frac{1}{2}$ -ig a városház előtt térzenét rendez.

Nyilatkozat. Hirlapi polemiákba nem szoktam bocsátkozni, s azért ügyet sem vetettem volna Lénárt Sándor urnak és fiának a Ny. Közlönyben megjelent s a Ny. Szemléhez is beküldött nyilatkozataira. Most sem akarok polemizálni, ámbar nem tudom, miben találtak személyeskedést a „Választók összeírása” című cikkemben, a hol én nem Lénárt Sándor ur személyét, hanem az általa mint volt küldöttségi elnök által felhozottakat vettem bírálat alá. Én miattam békeességben élhet Lénár ur fiaival együtt az emberi kor legvégső határáig, sőt mint magyar ember magyar embernek minden jót kívánok nekik. De felszólalásra készlet Lénárt urnak cikke azért, mert abból kitétszik, hogy a választók összeírásánál tényleg nagy tévedések — mondjuk, hogy jóhiszeműen — követettek el. Hiszen Lénárt ur még védekező cikkében is pl. azt állítja, hogy kétes, vajjon a földadónál az ez után kivetett általános jövedelmi pótdadó is veendő-e számításba vagy sem. Hát bizony, hol még ez is kétség tárgyát képezheti, ottan, megengedem, hogy jóhiszemű, de végzetes tévedés forog fen. Hiszen az említett pótdadó később hozatott be, még pedig az 1875. évi XLVII. tcckel, mint a választási törvény (1874. évi XXXIII. t.-c.), s teljesen önálló adónemet képez, s az állami költségvetésben, épügy mint pótdadó, külön bevételi cím alatt vezetettik, azt tehát a földadóval öszszetevésztetni, s azt mintegy a földadó alkatrészenek tekinteni valóban csak a Nyitramegye házában a Bánffy-korszak alatt divatban volt törvénymagyarázat mellett lehetett.

Egy jogász.

Érdekes vendégük volt a brockóiaknak vasárnap. Az osztrák-magyar zarándokház igazgatója: Csárszky István Jeruzsálemből. Mult héten jött meg a Szentföldről, hol már 3 éve tartózkodik, s itt marad októberig. Jelenleg az utolsó rigorosum letevése végett jött haza. Szülői Ádám-udvar-pusztán laknak. Az igazgató egbelli születésű, igen rokonszenves alak. A tudományosan képzett férfiú irodalmi munkálkodást fejt ki s megírja a szentföld topografiai földrajzát.

Iskola látogatás. Libertiny Gusztáv kir. tanácsos és tanfelügyelő Szakolcán, Holieson, Kuttin látogatta az iskolákat. A brockói róm. kath. iskolát sem kerülte el s teljes megelégedését nyilvánította a látottak fölött. Igazán sajnáltuk, — írják lapunknak — hogy már vizsga után jött ő nagysága, legalább láthatta volna, hogy mily hazafias szellemben oktatjuk a kis honfitársakat. x.

A természetes gyógyforrásokkal való gyógyítás manapság mindinkább általánosabbá válik. Ellentétben a közelmúlt időkkel, a mikor ezerféle füvekből és italokból ketyvasztották a gyógyszereket, a mai ember csak a természet, a természet tiszta és hamisítatlan eszközeihez fordul, mert hiszen „a Természet a Laboratorium fetett áll.” Hogy ez utóbbi irány helyesebb, az — azt hisszük — nem szorul bővebb magyarázatra — Egy téren sem nyilvánul azonban oly eklatánsan a Természetnek ez az előtérbe helyezése, mint az ásványvizes gyógymódnál. Számítlan azok száma, kik egészségüket az ásványvíz gyógymód helyes alkalmazása által visszanyerték. Ilyen elsőrangú gyógyforrások: a szolyvai és luhí Erzsébet, melyek közül az első különösen a köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, a második pedig gyomorbántalmak esetén mint specifikum ajánlatik elsőrangú orvosi tekintélyek által kiváló sikerrel.

CSARNOK.

Esőről esőben.

Nyári vasárnap délután volt, Szakadt az eső, zúgott a szél, fedél alá menekült minden em-

ber. A rendes társaság: az ismerős asszonyok a kapualjában verődött össze, a ház előtt lehetetlen volt tereferélni.

— Csunya időnk van! — kezdi a legöregebb.

— Az ám! — erősíti valamennyi.

— Ma alig lesz irnivalója! — fordul felém a legkackiásabb menyecske, — ily hüvös, szomorú időben ki törné a fejét mindenféle badarságon!

— A' bizony! — int helyeslőleg egy elte-sebb asszony, — ma nem tudunk semmit. Esik, mintha öntenék, „ömlik, mint a zsákból,” ez az egész.

— Azt mondják, — vág közbe egy tüzes szemű kis leány, — hogy „a reggeli eső olyan, mint a vén asszonyok tánca;” nagy hévvel fog hozzá, de abbahagyja mindjárt; és ma... még kora reggel kapott bele s azóta meg sem állt.

— Az csak olyan szólás-mondás; a valóságban nem úgy van ám mindig! — magyarázza neki egy tenyeres talpas öreg néni. Azután feláll, csipőre rakja kezét, a lányka elé lép és így szól:

— Itt vagyok, példának okáért, én! Nagyanyád lehetnék, de azért túlteszek rajtad. Még most is jobban eljáróm a waltzert, mint akár-melyik magad fajta inci-finci cérnaszál! — s derékon kapván szomszédját, oly fürgeséggel keringőz végig a kapualjában, hogy szemünk, szánk elállt.

— No látod? Ugy-e, nincs igaza a mondásnak?

Iru-pirul a szende lányka s álmélkodva így sopánkodik:

— Ily szépen táncolni még nem láttam senkit!

— Így vagyunk az esővel is! — folytatja a jókedvű néni. — Nem minden reggeli eső szűnik meg azonnal! Én már napokkal ezelőtt tudtam, hogy nagy eső lesz.

— Honnan, néni? Én is szeretném tudni.

— Jegyezd meg magadnak gyermekem, ha a balhák, legyek kegyetlenül esznek; a tyúkszem nagyon fáj; a gerle szünetnélkül bűg; a kakas egész nap kukorékol; a leveli béka folyton brek-keg; a tyúkok és verebek a porban fürödnek; a szárnyasok nagy lármával járnak-kelnek az udvaron; a só, kövek és falak nedvesednek; reggelre gomba nő a szemétdombon, — akkor esőt kapunk.

— Én még mást is mondok, — szólal meg a legöregebb anyóka. — Esőt jelent, ha férfialottról álmodunk; ha nem hallatszik ide a harangzó, azaz, déli szél fúj; ha reggelre nincs harmat; ha a holdnak udvara van; ha reggelre köd borítja a hegyek ormait; ha a füst nem száll fölfelé; ha sok csillag ragyog az égen; ha hamar kiderül.

— Aztán, — egészíti ki hol az egyik, hol a másik, — ha a nap vizet szí, (a felhők mögöl a távoli táj kis pontjára sugárkévét küld alá); ha a nap felhők mögött nyugszik le; ha a nap felhők mögöl kel fel; ha naplementekor szélesed van s be van borulva; ha napleuyugta előtt ködbe vész a hegység; ha a marha mohón eszi a füvet; ha a tehén vígan ugrándozik a legelőn; ha a kutya váija a földet; ha a fecskék magasan repülnek; ha a fekete kávé habja nem marad meg a csésze közepén, hanem a széle felé húzódik.

— Hát az igaz-e, — kérdi a csinos lányka, — ha a nap forrón süt s fülledt a levegő, akkor zivatar lesz?

— Persze, hogy igaz! — világosítja fel a legöregebb. Nem emlékszel rá, hogy a minap, mikor estefelé az a nagy záporosó volt, napközben majd megsültünk?

— Csakugyan! Mondja csak néni, miért mondta multkor édes apám, hogy eső lesz, mikor az a komoly bácsi, ki sohse szól senkihez, dalolt?

— Az is szólás-mondás lányom, ha mogorva embernek jó kedve kerekedik, eső lesz.

Ekkor a legszótalanabb anyóka a sarokba tekint, a hol én felrehúzódva jegyezgettem, s kezdi őket pirongatni:

— Ne hordjatok már megint össze tüsköt — bogarat! Nem látjátok, hogy szomszédunk ezt is meg akarja örökíteni valamelyik ujságban?!

— Hadd tegye! Azért mondjuk! — felel rá a kackiás menyecske.

— Én még akkor se mondanék neki semmit, — folytatja amaz, — ha tudnék valamit; még ha szépen kérne is! Bolondság az egész, a mit össze-vissza hadartok. Nem igaz az! Olyan az, mint a mit öreganyámtól hallottam: ha a szél a nappal halad, azaz reggel keletről fúj, délben délről, este nyugatról, esőre van kilátás; úgyszintén, ha vérvörös a hajnalpir; ha fehér a napkelte; s ha az ujhöld fölfelé fordítja két szarvát. Ha meg vasárnap a nagymise alatt esik, akkor egész héten át esik; ha a hét eleje szép, pénteken eső várható és viszont. Szárazság alkalmával a holdváltozás esőt hoz. Ha az eső nyomában buborék támad, valamint ha eső alkalmával fülünkkel a földet érintjük és a víz zúgását halljuk, tartós eső lesz.

— Néni, hisz maga többet tud, mint mi valamennyien! — kiált fel a fiatalabbja.

— Lám! ezt még egyikünk se tudta.

— Ezt tudom, de azért nem mondanám ám meg a mi jó ismerősünknek, — gyanus szemmel rám pislogva, — mert még engem is kitenne az ujságba!

— Megeresztek már én is egy szót! — emelkedik fel helyéről egy jó öreg bácsi, — egy apró emberke, kinek láttára mindenki azt a megjegyzést teszi: „Ennek is kevés eső esett,” — ki időközben vetődött be s eddig csak néma hallgatója volt a társalgásnak.

— Sok mindent hallottam és tapasztaltam az életben, hisz kenyerem javát már megettem, de annyit mondhatok, hogy soha jobban és biztosabban nem tudta az időt senki, mint az egyszerű ember. Udvara közepén karót vert a földbe s a végére ostorformára fehér szalagot kötött, melyet időjelzőnek nevezett el. Szobájából, melynek ablaka az udvarra nyílt, ki se kellett lépnie s mégis mindig tudta, milyen idő van odakinn.

— Hogyan? — kérdi kíváncsian a lányka.

— Hát úgy, ha a szalag száraz volt, tudta hogy nem esik; ha csuron-víz volt, tudta hogy eső esik; ha meg ide-oda lengett, tudta hogy szél fúj.

Hahotára fakadt az asszonyok s a nagy zsvajban a lányka éles hangja hallatszik:

— Nagyszerű! Beh okos ember volt, a ki ezt tette!

De néhány perc múlva ő is megérti az öreg tréfás szavait s hangosan felkacagva azt mondja.

— Így én is tudok jósolni, bácsi!

— Édes lányom! Ezek a mámik se tudnak ám sokkal többet az időjósolásból, mint az az egyszerű ember.

Felfortyan az asszonyok, de az öreg csakhamar elhallgattatja őket:

— No hát, ha olyan híres időjósok vagytok, mondjátok meg, meddig fog esni?

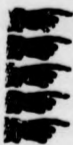
Összenéznek és... siri csend támad. A

lányka az öreghez simul, subóját megrángatva:

— Mondja már meg bácsi, ha tudja!

— Mig el nem áll! — mondja diadallal s büszkén tekint végig a lefőzött kompánián.

Richter M. István.

Eladó

egy igen szép kivitelű **tölgyfa-pohárszék** (Kre-deniz), egy hozzátartozó **ebédlő-asztal** és **4 szék**, továbbá egy legújabb szerkezetű **tölgyfa rövid zongora** (Pianino) és egy nagy aranykeretű **tükör**. — Hogy hol? megmondja a kiadóhivatal.

SZOBA-BUTOR

eladó

Nyitrán, felső-város, papnevelde-
utca 12. sz. a.

Egy disznóbórból ké-
szült angol

lovassági nyereg

és fejkantár

olcsó áron eladó.

Tudakozható a lap kiadóhivatalában.

Árverési hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy a nyitrai kir. járásbírósnak 1899. Ö. I. 179/17. és 1899. Ö. I. 115. sz. végzése folytán néhai **Buzalka Antal** hagyatékához tartozó következő értékek:

- 1.) 3 drb. „Nagytapolcsányi takarékpénztári“ 100 frt névértékű részvény, szelvények nélkül;
- 2.) 10 drb. „Nyitrai serfőző- és malátagyártó részvénytársasági“ 100 frt névértékű részvény, 1899. május 1-től járó szelvényekkel;
- 3.) 22 drb. „Nyitrai takarékpénztári“ 100 frt névértékű részvény, március 1-től járó szelvényekkel;
- 4.) 50 drb. „Nyitrai népbanki“ 100 frt névértékű részvény, 1900. április 1-től járó szelvényekkel;
- 5.) 4 drb. „Nyitrai iparbanki“ 200 korona

névértékű részvény, 1900. április 1-től járó szelvényekkel;

6.) 4 drb. „Nyitrai hitelbanki“ 100 frt névértékű részvény, 1900. április 1-től járó szelvényekkel;

7.) 17 drb. „Nyitrai kereskedelmi és hitelintézeti“ 200 korona névértékű részvény, 1900. április 1-től járó szelvényekkel;

8.) 16 drb. „Osztrák vörös-kereszt“ sorsjegyhez tartozó nyeremény-szelvény;

9.) 1 drb. arany óra, arany lánc és egy függővel;

összesen 11,080 frt értékben **1899. évi június hó 2-án** délután 2 órakor **Nyitrán** a nyitrai kir. közjegyző irodai helyiségében (Tóth Vilmos-utca 25.) készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek elada ni fognak.

Kelt Nyitrán, 1899. május 13.

Dr. Pongrácz Géza,
kir. közjegyző-helyettes.

Bámulatos szépséget

lehet elérni a dr. Spitzer-féle Mária kenőccsel, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szeplő- és májfoltokat, állandó használatára pedig teljesen eltávolítja. A „Diana-Pouder“ és „Mária-szappan“-nal használva pedig megóvjaa az arc bársnyos külsejét a késő öregségig.

Kapható: **GOVORKOVICH JÁNOS** Mária gyógyszerárban Eszék, felsőváros

eredeti csomagokban. Raktár Török József gyógyszerésznél Budapesten és minden nagyobb gyógyszerárban. Egy tégely 35 kr. Postául legkevesebb három tégelyvel küldök utánvétellel. Bővebb felvilágosítással ingyen és bérmentve. 11-18.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

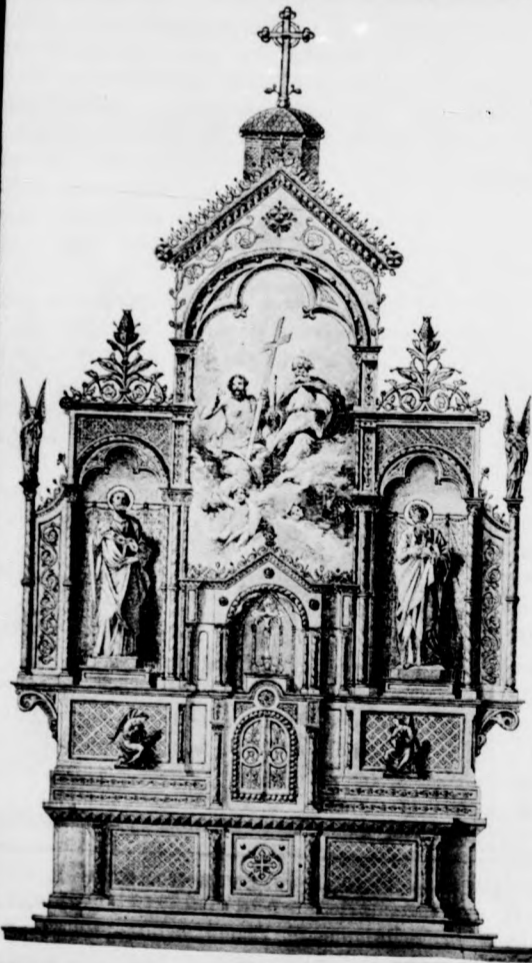
BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült *gőzcseplőgarnitúráit*, ipari célokra alkalmas „Compound“ *locomobiljait*, teljesen vasból készült *szalmakazalozó gépeit*, *gőzkukoricamorzsoltóit*, *Stibor-féle körfűrészeit*, „Millenium“ *kaszáló- és aratógépeit*; továbbá *Sack-fele ekéit*, *vetőgépeit*, *boronáit* és egyéb gazdasági gépeit.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képvisező: **Hirschmann Kristóf Pozsony.**

10-10.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme
Selmecbánya (Hontmegye).

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Urkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely stílus és rajz szerint csinosan, szolidan és a legújtanysabban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását: mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek.

A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kitüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítéknak.

A többi között a következő munkákat végeztem:

Steffultó. (Hont m.) Oltárok ujitva, a templom festve és új gyóntató-szék.
Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok ujitva és 4 db. új Cherubin.
Léva. Zárda-kápolna festése és egy új goth-stylű oltár.
Léva. Kórház-kápolna újbóli festése és oltár ujitva.
Selmecbánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.
Selmecbánya. Katharina-templom részére egy új mellékoltár.
Selmecbánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült goth-stylű oltár.
Selmecbánya. Havi boldogasszony-templom részére egy goth-stylű oltár.
Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szentségtartója ujitva.
Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék ujitva.
Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylű főoltár, gyóntató-szék és templom festése.
Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár szt. serral.
Hosszúfalu. (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószék ujitva.
Vág. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár.
Egmos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.
Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új goth-stylű oltár.

Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szt. Szive oltár.
Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus sz. Szive szobra.
Tesmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár ujitva.
Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék ujitva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok ujitva és a szentély festve.
Pozsony-Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár ujitva és a templom festve.
Tővis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
Zaluzsány. (Gömör m.) Egy új Jézus szt. Szive oltár.
Dalmad. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János koszorú és a templom festve.
Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új goth stylű mellékoltár.
Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állványval.
Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
Magaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró ut.
Szt. Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szt. Szive szobra állványval.
Szelakna. (Hont m.) Ot oltár, egy szószék ujitva és egy új szt. sir.
Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.

RÉTAY ÉS BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

34-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stílus és rajz szerint szépen, szolidan és legújabb nyosabban készítettnek el. **Tervezetek, költségelírások készsége küldetnek.** Elvállaljuk továbbá **regi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb.** valamint **egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, marványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkáerőnkkel a legszebben készitünk el igen kedvező feltételek mellett.**

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1898-1899-ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

- Nyitra m.** Galgóc, oltár-átalakítás.
 " Gerencsér, főoltár renoválása, új főoltárkép.
 " Darázs, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
 " Moconok, egész templom renoválása.
 " Kis-Baáb, egész templom renoválása.
 " Kis-Appony, egész templom renoválása és kifestése.
 " N.-Kér, új főoltárkép.
 " Nyitra, Apáca-zárda, tornaterem kifestése.
 " Rátkóc, főoltár.
 " Krakován, két új oltár.
 " Hrádek, lourdesi oltár.
 " Szeniec, főoltár és szószék.
 " Bajna, lourdesi oltár.
 " Csejthe, egész templom renoválása, 5 üvegablak, két új mellékoltár.
 " Szered, Jézus- és Mária-szobor.
 " Madunice, egész templom renoválása.
- Pozsony m.** Gerencsér, egész templom renoválása.
 " Sempte, Jézus- és Mária-szobor.
 " A.-Dombó, egész templom renoválása.
 " Pudmeric, egész templom renoválása.
 " Halmos, egész templom renoválása.
 " Kajal, új főoltár és szószék.
 " N.-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész templom renoválása.
 " Jakabfalva, úrkoporsó.
 " Lamaes, új főoltár.
 " Cseszte, Jézus Szíve oltár.
 " Szilines, főoltár renoválása.
- Komárom m.** Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárak ujitása.
 " Felső-Galla, egész templom ujitása.
 " Szent-Péter, lourdesi oltár.
 " Gyalla, új főoltár.
 " Dad, egész templom ujitása és új főoltárkép.
 " Kúrh, lourdesi berlang szoborral.
- Esztergom m.** N.-Ólved, Jézus Szíve oltár.
- Bács megye.** Szántova, oltár ujitás.
 " Ó-Szivae, lourdesi oltár.
 " Baja, templom-renoválás.

- Borsod m.** Szirák, lourdesi oltár.
 " Bánhorváth, lourdesi oltár.
 " Mező-Csáth, úrkoporsó.
 " Felső-Nyárad, lourdesi oltár.
 " Ozd, úrkoporsó.
- Csanád m.** Mező-Kovácsbánya, főoltár.
- Győr megye.** Révfülu, két oltár átalakítása.
 " Gyirmoth, új oltár szentsírral.
 " Gyarmath, Jézus Szíve oltár.
- Heves m.** Pétervásár, úrkoporsó.
 " Csehi, oltár.
 " Gyöngyös, Mária-oltár.
- Hajdu m.** Egyek, lourdesi oltár.
- Hont megye.** Ipolynyék, főoltár.
 " Deménd, lourdesi oltár.
 " Adács, úrkoporsó.
- J.-N.-Kun-Szolnok m.** Rákóczi, oltár.
 " Török-Szt.-Miklós, oltár.
- N.-Küküllő m.** Bolya, főoltár és szószék.
- Kolozs m.** Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
 " Radnoth, főoltár és szószék.
- Moson m.** Magyar-Kimle, új főoltár.
 " Horvát-Kimle, templom renoválása.
 " Püski, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
 " Nezsider, főoltár.
 " Hegyeshalom, egész templom renoválása.
 " Kiliti, egész templom renoválása.
- Pest megye.** Budapest. Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
 " " Irgalmas növények, lourdesi oltár.
 " Erzsébet-kórház, oltár.
 " Nagy-Maros, úrkoporsó.
 " Szent-Iván, úrkoporsó.
 " Fajsz, oltár.
 " Adony, Szt.-Háromság oltár.
 " Pomáz, főoltár.
 " Taksony, főoltár.
 " Jakabszállás, lourdesi oltár.
 " Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
- Szabolcs m.** Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárak.
 " Nyiregyháza, úrkoporsó.
 " Sibirj, főoltár ujitása.

A nagyérdemű sport-közönségnek

tisztelettel ajánlom sok éven át

Nyitrán, Plebánia-utca 4. sz. a.

fenálló és jóhírű

PUSKAMŰVES

ÜZLETEMET

melyben mindennemű vadász- és fényüzési fegyvereket, revolvereket, töltényeket, vadászkészleteket, s minden e szakba vágó tárgyakat raktáron tartok. 3-3.

Egytuttal tisztelettel értesitem, hogy nálam mindennemű

kerékpárok

urak és hölgyek részére,

ugyszintén a legújabb **Graziosa Chainless**-félék, melyek a mai technika remekművei, valamint minden hozzátartozó alkatrészek és kellékek is, a legújtanysabb árak mellett kaphatók.

Javítások gyorsan és legolcsóbb árak mellett eszközöltnék. — Ugyszintén **kerékpárok** tanítását urak és hölgyek részére nyujtok saját kerékpárimon.

Midőn ezt a n é sportközönségnek becses tudomására hozom, szives pártolását kérve maradok teljes tisztelettel

IIJ. REYMANN VENCEL,

puskaműves és kerékpár-javitó.

ELŐFIZETÉSEK

a „Nyitramegyei Szemle“ részére felvételnek a kiadóhivatalban.

SZMRDÁK

(Büdöskő)-fürdő.

A kontinens egyik legerősebb és legnagyobb gyógyhatású fürdője, Nyitramegyében.

Posta és vasut-állomás **Szeniec**, a magyar északnyugati vasut vonalán; a morvavölgyi vonalon állomás **Holics**.

Szobák a fürdő-vendéglőben 50 krtól 1 frtig naponkint. A fürdő közelében levő községben pedig 1 frttól 1 frt 20 krig kapható szállás egész hétre. Kádfürdők I. oszt. 80 kr, II. oszt. 40 kr. 4-4.

A fürdőidény május 25-én nyílik meg.

Fürdőilleték (Curtaxe) nincsen.

Gróf Schönborn Buchheim Ervin beregmegeyi uradalmából.

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. KÉTLI, Dr. BÓKAI, dr. WIDERHOFFER tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, huyghomok, epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomormegbetegedésnél.

Kitünő izú ital, igen üdítő viz.

Gyomorbajok elleni specificum.

A Luhi Erzsébet gyógyforrás.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav tulságos képződésénél, gyomorégés, böfögés, a gyomor elnyálkásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmazásával kitünően beválik; a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Polenai gyógyforrás.

Első rangu diatétikus viz; legüditőbb asztali viz, borral vegyítve kitünő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

Ezen ásványvizek megrendelhetők: az uradalmi ásványvizek bérleti kezelésénél Szolyván (Bereg m.)

Ár: $\frac{1}{60}$ literes üvegekkel telt láda 4 frt 40 kr. $\frac{1}{40}$ literes üvegekkel telt láda 4 frt 20 kr. Luhi és polenai viz 60 krral olcsóbb.

Az üres üvegek ládanként 1 frt 40 krért franco visszavételnek.

4-8.

Első es. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
Homlokzat-festék-gyár
 KRONSTEINER KÁROLY
 Bécs, III., Hauptstrasse 120. sz. (saját házában.)
 Kiténtetve arany érmekkel.

Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-,
 bányá- és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és
 ingatlan tulajdonosok szállítója.

E homlokzat-festékek, melyek mészhöz feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 40 k.o.
 lóhozó mintában kilóként 16 krtól felfelé szállítanak és ami a festék szűrtisztségét
 illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Egyházi és egyleti zászlók

Kiténtetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ó császári és királyi
 fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

**egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges
 tárgyaikat**

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHAKAT,
 Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Maria-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egy-
 leti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-
 gyertyatartók megozüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. 51-52.

Műhímezés

Templom és kápolna berendezések

Egyházi ruhák és fehérneműk

Szőlőtulajdonosok

figyelmébe!

a jelenlegi szükségletre, mérsékelt árak
 mellett, a következő cikkeket ajánlom:

I. rendű

RÉZGÁLIC (kékkő)

jegeekben, vegytiszta gyártmány; a peronosz-
 pora elleni védekezésben gyakorlatilag eddig leg-
 jobbnak bizonyult szer.

SZIKSÓ

kristályos darabokban.

RAFFIAHÁNC

legelsőrendű,

7-10.

5 kgr. vételnél olcsóbb, mint Ham-
 burgban.

Pécs Ede

kereskedő Nyitrán, Megye-utca.

Hirdetmények jutányos áron felvételnek a „Nyitramegyei
 Szemle” kiadóhivatalában.

Szuperfoszfát,

kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak,

Szőlőtrágya-kompozíció

és **egyéb műtrágyaféléket** elismert kitünő
 minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. Váci-körút 21.

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.

MÉREY LAJOS

beszéde,

melyet Nyitramegye közgyűlésén 1899. május 17-én Széll Kálmán üdvözlése tárgyában tartott.

Tisztelt közgyűlés!

Az állandó választmány javaslatának két első részében elfogadását — nem ellenzem. Nem ellenzem, mert azon több mint 25 év óta, a mióta szülővármegyéim közeletében részt veszek, ezen közelet váltakozó tusaiban, a politikai küzdelmek semmiféle zajában sem kívántam a békét melegebben, sohasem vártam azt aggodóbban, és sohasem fogadtam volna reményteljesebb megnyugvással, mint tettem ezt néhány héttel ezelőtt Széll Kálmán kormányelnökké kinevezetésekor s tisztem mai közgyűlésünk ezen ünnepélyes órájában.

25 év az ember életében gyéren ismétlődő korhatár, de egy törvényhatóságában mégis csak muló, kis idő, s habár az ember életében oly gyorsan röppen el, hogy az üdének maradt lélek el sem hinné, ha a gyarló test nem mondaná meg neki a valót, 25 évnek tapasztalatai még egy törvényhatóság életében is elegendők azon meggyőződés megérlelésére, hogy a politikai életnek s a közgazdasági tevékenységnek ép oly égető szükségévé vált a béke, mint a mily epedve várja a célja felé fárdatlan típegő vándor a megpihenést.

25 év eseményei néha úgy zománcolják be egy nemzet történetét, mint a napsugár a hajnali harmat csöppjeit, — máskor oly kárhözatosan borítják el, mint az arany kalásztól rengő rónát a pusztító vészes áradat.

Boldog és irigyelhető azon nemzedék, mely a nemzet virágkorában ennek együttéli előnyeit, de megbecsülendők azon honfiak, a kik pusztulást és hanyatlást látva, mégis biztak a nemzet géniusában, s mégsem csüggedtek el küzdeni a nemzet jobb jövőjeért!

Ezen gondolatok keretében rajzolom meg, tisztelt közgyűlés, a közelmúlt politikai jellemzéseink, — lehetőleg dióhéjba szorított — vázát, hogy megindokoljam az állandó választmány javaslatával mellett leadandó szavazatom.

Tisztelt közgyűlés! Nemrég mult 32 esztendeje annak, hogy a magyar nemzet két legnagyobb fiának, — egyfelől Kossuth Lajosnak, másfelől Deák Ferencnek — vezérlete alatt két nagy politikai pártra oszlott.

Az egyik párt, melynek az országgyűlésen eddig mindig többsége volt, az Ausztriával kötött 1867-iki közjogi kiegyezést tartja azon alapnak, melyen a magyar államot fenntartani, ennek jövőjét biztosítani, s anyagi érdekeit megvédeni lehet.

A másik párt, a mely az országgyűlésen eddig mindig kisebbségben maradt, az 1848-iki és az 1790/91-diki közjogi törvényeket vallja politikai evangéliumának, — azt állítva, hogy Magyarország csakis mint teljesen önálló és független ország foglalhatja el méltó helyét, az európai kultur államok sorában, — csakis mint teljesen

önálló és független ország építheti ki szent István birodalmának valódi magyar nemzeti állam-épületét, és csakis mint teljesen önálló és független ország tömörítheti úgy magos értelmi erőinek, mint természetáldotta dús anyagi forrásainak összességét, népei boldogítására.

Az 1867-es közjogi alapon álló pártnak egy része, ezelőtt több mint 20 évvel elszakadt, s míg eleinte csak magoknak a 67-es közjogi törvényeknek értelmezését és alkalmazását kifogásolta, utóbb a „nemzeti párt“ elnevezés alatt, már az egész kormányzati rendszert s ennek szellemét, irányát, vezetését támadta.

Később az egyházpolitikai javaslatok ketté szakították magát a közjogi ellenzékét is, s míg ennek egyik része a polgári házasság kötelező formájának, s a felekezet-nélküliségnek behozatala mellett foglalt állást, másik része a polgári házasságnak facultativ formáját tartotta a vállalási és az egyéni szabadsággal megférőbbnek, a felekezet-nélküliséget pedig minden vallásra hátrányosnak.

S midőn e javaslatok törvényekké váltak, ismét az 1867-es közjogi alap hibeiből alakult egy új kisebb párt, mely az egyházpolitikai törvények revízióján kívül, az egész államszervezetnek, s a társadalomnak, keresztény erkölcsi alapokra fektetését, átalakítását írta jelszól politikai zászlajára.

Ámde mindezen pártalakulásoknak sarkpontját, tisztelt közgyűlés, azon közjogi kérdések képezték, melyek az 1867-iki kiegyezésben nyertek megoldást, s mely megoldással újabb alkotmányos életünk kezdődött.

S 1867-ben az egész magyar nemzet úgy fogadta az alkotmány visszaállítását, mint a jogtalanul elítelt fogoly bilincseinek szétörését, — mint a fojtó légből kinos szenvedésekből lábadozó beteg az éltető friss levegőt, s mint a kitetlen sivar pusztában szomjazó utas a forrás hűs vizét.

A politikai kérdések két táborba osztották ugyan a véleményeket, hanem azért a nemzet közgazdasági tevékenysége a méhraj munkájának csodálatos egyöntetűségét tükröztette vissza mindenütt, s a magyar társadalmi élet újra pezsdülése az ősi erények változatlan tisztaságát bizonyította mindenfelé.

Az egyik meggyőződés elvekből érvekkel harcolt az ellentétes meggyőződés elvei és érvei ellen, de minél szívósabbak és kitartóbbak voltak a szóviták a zöld asztaloknál, ezeken túl annál őszintébb volt a testvéries kézszerítés, annál szilárdabb volt a magyar nemzeti összetartás szükségességének tudata.

Senkinek sem jutott eszébe az államhatalom erőforrásait, s közintézményeit valamely párt

egyedárujának tekinteni, s a honpolgárokat politikai pártállásaik szerint osztályozni.

Senki sem vonta kétségbe, hogy mi mindnyájan egyenlően szeretjük a hazát, egyenlően akarjuk azt nagygyá és dicsővé tenni, és hogy e magasztos célra törekvés eszközeinek eltérései semmit sem vonnak le szándékaink önzetlen tisztaságából!

Elismerte mindenki, hogy az állam szervezete hasonlít egy nagy gép szerkezetéhez, melynek kisebb részeit sem szabad mellőzni és elhanyagolni, mert ezeknek mellőzése és elhanyagolása eleinte az egész gép munkáját nehézkessé, későbbben meddővé teszi, s végül a legfontosabb részeknek is elromlását okozza.

S ép ezért a közjó előmozdítása, a honnak fölvirágzása s a magyar név dicsősége, épen úgy képezte az egész nemzet tevékenységének központját, miként az égboltozat csillagrendszerének a nap!

S midőn ezelőtt 25 évvel, az akkori közjogi ellenzéknek Tisza Kálmán vezérlete alatt állott része, az állam pénzügyi egyensúlyának helyreállítása indokán, pártállást és fegyverzetet cserélt, — a nemzet még akkor is a köztevékenység erősebb lüktetésének, a magyar faj hatalmasabb fejlődésének, a közviszonyok jelentékeny javulásának reményébe ringatta magát belé.

Az azóta letelt 25 év eseményei — sajnos — nemcsak nem hozták meg a nemzet óhajainak teljesedését, hanem a politikai közerkölcsök romlásának lejtőjén egészen az alkotmány veszélyeztetéséig vezettek. S akadtak még akkor is tanácsadók, a kik magának az alkotmánynak megingatása árán is készek voltak saját egyéni hatalmukat az ország fölött fenntartani, csak azért, hogy mérhetlen becsúgyuk teljesedjék.

S épen a közerkölcsök meglazulása és elfajulása volt azon archimedesi pont, melyen Magyarország régi képéből kiforgatni lehetett.

Az előtt a törvények tisztelete, a polgárok jogainak gondos megőrzése, s a közvélemény szabad megnyilatkozása szolgáltak a politikai porondon viaskodók egyenlő, kölcsönös védpajzsaiul. Az utóbbi 25 év alatt ezen védpajzsok egészen összetörtének, s helyettük a törvények tetszés szerinti önkényes mellőzése, a polgárok jogainak politikai pártállásaik szerinti kijátszása és elkobzása, s a közvélemény szabad megnyilatkozásának ha úgy kellett szuronyokkal is megakadályozása, képezték az egyik párt fegyvereit a többi pártok elnyomására.

Sokszor és sokfelé láttuk, hogy a régi magyar büszkeséget, a mindennel megalkuvó szolgálékúség, — a régi magyar önértetet, az önerejében sohasem bizó kishitúség, — s a régi magyar becsületet az önző kufár kétszínűség vál-

totta fel. A szabadság folytonos hangoztatása mellett elveszett, s a gyakorlati élet valójában megszűnt a jogegyenlőség, kihalt a testvériség! Az egykor lovagiasnak elismert magyar nemzet jogállamában az ököljog iparlovagjai kerültek uralomra, s míg a nemzet legjobbjai a közéletől visszavonultak, ők a hatalmi erőszak és a politikai visszaélések kendőzött sikereit, a szabadság győzelmeiként hirdették világgá!!

Az előtt nálunk is általában elismert alkotmányjogi elv volt, hogy az egészséges politikai életnek egyik nélkülözhetlen kelléke, a nyílt és határozott ellenzék, mert hiszen csak a kételyek lombikjában állja ki tűzpróbáját a tiszta igazság, — csak az ellenőrzés Argus-szemei biztosítják a kezelés rendességét, és csak az ellenérvek higgadt mérlegelése viszi győzelemre a tapintatos politikai celszerűséget, a merev pártfegyelemmel szemben.

Az utóbbi 25 év eseményei nálunk ezen európaszerre elfogadott alkotmányjogi elvet is csúfá tettek! Szokássá, divattá lett az ellenzéki embert mindenütt mellőzni, leszólni, legyúrni! Nem alkalmazni soha semmiféle közhivatalra, még tiszteletbelire sem, sem kinevezés, sem választás útján! Üldözni magánéletében, gátolni kenyérkeresetében, bosszantani, keseríteni és károsítani foglalkozásában, sőt meggyanusítani családjá szentélyénél is! Mintha az ellenzéki ember nem is róná le vérbeli és pénzbeli adóját; mintha az ellenzéki ember nem ingyen, fizetés és hatalom nélkül, címek, rangok és méltóságok utáni vágyakozások nélkül szeretné e hazát csak azért, mert ő is magyar.

Az országgyűlési többségre támaszkodó pártnak lívei közül sokan, — és itt tisztelet, mely tisztelet a kivételeknek, de mégis sokan, — támogatva a sajtó egy része által, a magyar néppárt híveit, a sötét középkori önkényuralmi rendszer előharcosainak hirdették, mintha a vallásos erület bensőségének, és a keresztény erkölcsök összetartásának előmozdítása ellenkeznek az állam érdekeivel, —

a nemzeti párt tagjait csupán sértett személyi hüségből ellenzékeskedő elégedetlenek gyanánt kicsinyelték, mintha ugyanazon közjogi alapon, a közös külügyi és hadügyi kérdésekben, a magyar nyelvnek, a magyar címernek, a magyar nemzeti lobogónak kellő mérvben érvényesítése, Szent István koronájának az osztrák császári koronával egyenlő fényben ragyogtatása, és a belügyek terén a rideg párturalom megszüntetése személyeskedő politika lenne, —

a függetlenségi párt harcosait pedig részint utólrhetlen ábrándok, részint forradalmi célok szolgálatában levőknek gyanúsították, mintha Magyarország soha sem lett volna önálló és független; mintha Szent István és Szent László, Nagy Lajos és a Hunyadyak korának arany lapjait a világtörténelemből kiszakítani lehetne, — mintha legnagyobb lyrai költőnk egykor hazugul enekelte volna, hogy „— magyar tenger vizében hűnyt el, észak, kelet s dél lenyugvó csillaga,“ — mintha körülöttünk a sokkal kisebb és szegényebb, sokkal műveletlenebb és gyöngébb Szerbia, Romania, Bulgaria nem is vívták volna ki önállóságukat és függetlenségüket, — s mintha vétek vagy bűn lenne szeretni a szabadságot kinövéssei nélkül, követelni a jogegyenlőséget az állam s az egyén

sérelme nélkül, s hirdetni a testvériséget, melynek forrása a szeretet, eszköze a jóakarát, célja a társadalmi béke.

Az utóbbi 25 év alatt mindenki látta, hogy egyeztek megengedett és meg nem engedett eszközökkel és utakon rohamosan gazdagodnak, rohamosan emelkednek, de a magyar nemzet rohamosan se nem emelkedett, se nem gazdagodott!

Mindenki látta, hogy a magyar nemzet ezredéves fennállása biztosítékainak, őseitől hagyományos erény-kincseinek, a vallásosságnak s a jellemnek, a tudásnak, önzetlen munkának és az önfeláldozó honszerlemnek régi oltárait ledöntötte egy új nemzedék, s ez új nemzedék egy új hatalomnak emelt nagy, bálványos oltárt!

Egy új hatalomnak, mely nem tiszteli a vallást, mert nincsen szüksége rá; nem becsüli a jellemet, mely előtte nem hajt térdet, — letagadja a tudást, mely nem az ő szolgálatába szegődött, letiporja az önzetlen munkát, mely nem az ő céljainak eszköze, és kikacagja az önfeláldozó honszerelmet, mely eszményekért lángol és nélkülöz, míg ő az önzés konyhájában lakmározik!

Ez új hatalom — Uraim! — a pénz!

Ez új hatalom oltárai sok Káin áldozatot lepleznek és fednek, — ez új hatalom csengése elhallgattat, — ha utjában áll — mindent, a mi jó, a mi nemes, a mi igaz, — ez új hatalom oltárai előtt már már mindenki leborul, s ez által már-már elsorvad a magyar nemzet faji jellege!

Valóban nem esoda, hogy ilyen közviszonyok között, magának parlamentünknek életében is a mult télen egy oly állapot következett be, mely lehetetlenné tett minden üdvös működést.

A pártok nem úgy állottak egymással szemközt, mint egy hazának fiai, a kik a közjót vállalva előmozdítani hivatják és kötelezveik, hanem mint gyűlölködő ellenségek, a kik egymásnak kiirtására törnek!

Nem esoda, hogy a szenvedélyek hullámai már oly magasan csapkodtak, hogy az egész nemzet leleketviszafojtva leste, vajjon mi lesz az ádáz harcnak a vége?

Megnyílnak-e egy újabb pusztító áradat zsilipjei, vagy ellenben bekövetkezik-e egy jobb kor, melynek előnyeit a nemzet minden fia egyenlően élvezheti, győző-e a magyar honszerlem régi varázsa, mely a veszély idejében mindig alárendelte az egyéni érdeket a közérdeknek, és nem engedte egyes érdekcsoportok prédájául esni a haza sorsát!?

És ekkor megnyilatkozott a nemzet géniusza, Ő Felségének dicsően uralkodó királyunknak, bölcsességében és jóakarátában.

Tanácsadói még akkor is a harc folytatását javasolták, de ő, mint népeinek gondos atyja, a béke mellett döntött, mintegy azt mondva tanácsosainak:

Nem látjátok csengő ércpénzeitek körzetén bevészt királyi jelszavam, mely szerint: Bizalmam az ősi erényben? Menjete, kössétek meg a békét azon honfiakkal, a kik pusztulást és hanyatlást látva, mégis bíztak a nemzet géniuszában, s mégsem csüggedtek el küzdeni a nemzet jobb jövőjeért. Kössétek meg a békét az ellenzék kiküldöttjeivel, mert a magyar néppárt hívei nem Rómának zsoldosai, a magyar nemzeti párt tagjai nem politikai kalandorok, a magyar függetlenségi

párt harcosai nem hazátlan forradalmárok, — ők mindnyájan az én hű magyarjaim, Szent István koronájának rendületlen hívei! Az ő őseitől öröklött honszerelmük erényében nem ingott meg az én királyi bizalmam!

És megbízta a béke munkájának vezetésével Széll Kálmánt, a ki a béke munkáját, — saját egyéni érdekeinek háttérbe szorításával oly önzetlenül és nemesen, — a hatalomrajtás ingerétől pillanatra sem kábulva el, annyi hazaszeretettel végezte, hogy nem tartanám jó magyar embernek, a ki tőle e munkáért az elismerés palmáját megtagadná.

Ezen munkán az Isten áldása rajta lesz, de hogy annak eredményei Nyitramegye területén is láthatók és érezhetők legyenek, ez Uraim rajtunk áll.

Térjünk tehát vissza e celből ősi szokásainkhoz! Küzdjünk a meggyőződés elvei és érveivel, az ellentétes meggyőződés érveivel ellen a zöldasztaloknál, de ezeken túl legyen a testvéries kézzorítás még melegebb, legyen a magyar nemzeti összetartás szükségességének tudata még szilárdabb, mint légen volt.

Döntsük le az új bálványokat, állítsuk vissza ősi erényeinknek, a vallásosságnak és a jellemnek, a tudásnak, önzetlen munkának és az önfeláldozó honszerlemnek régi oltárait!

Ne tiszteljük a hatalmat, mely nem tisztességes, ne becsüljük a pénzt, melyhez becstelenség tapad! Jutalmazzuk az érdemest akkor is, ha tartózkodó, s igazmondásaival néha kellemetlen, — ne jutalmazzuk az érdemtelent még akkor sem, ha tolakodó, s hízlegéseivel akar kellemeteskedni.

Legyünk egymás iránt türelemmel és jóakarattal! Szeressük inkább a jognak örök igazságát, semhogy a jogtalanságnak mulékony előnyeit!

Ne túrjuk és ne engedjük, hogy azok veszeljettessék népünk jólétét, kobozzák el jogait, rontsák meg erkölceit, a kik az államhatalom képviselőiben mindezek megőrzésére kötelezveik.

Legyünk engesztelékenyek az emberi gyarlóságból eredő kisebb hibákkal szemben, bocsássuk meg az elvételre tapasztalt csekélyebb botlásokat, de ne engedjük és ne túrjuk soha, hogy kortes-szolgálatok a visszaélések és bűnök palástját képezzék!

Ne feledjük soha, hogy mi kozmopoliták nem lehetünk, mert akkor a népek és nyelvek tengereiben elvesz maroknyi nemzetiségünk!

Véssük ércebe mindenütt, hangoztassuk bátran mindenkor, követeljük meg szigorúan mindenkitől, legyen minden szavunk visszhangja, minden tettünk rugója, minden gondolatunk forrása Széll Kálmán jelmondata szerint: a „törvény“, „jog“ és „igazság“ — s akkor tartós és szent lesz közöttünk a béke!

Ő Felségének dicsően uralkodó királyunknak a magyar nemzet iránti szeretete és jóakarata volt azon napsugár, mely Széll Kálmánnak és az ellenzék kiküldöttjeinek bekemunkáját bezománcolta, s midőn én is jobb jövő reményében fogadom el az állandó választmánynak javaslatát, beszédemet soha őszintébben, soha lángolóbban, soha bensőségtejtésebben nem zártam e szavakkal: a békének legnagyobb apostola, ő Felsége a magyar király, sokáig eljen!

